

Sømandsfradragsloven indeholder endvidere forskellige dispensationsbestemmelser, således at der kan gives sømandsfradrag, selv om tonnagemålet på de 100 tons ikke er opfyldt, og selv om den erhvervs-mæssige anvendelse er en anden end den ovenfor nævnte.

Efter en praksis, som daterer sig tilbage til indførelsen af DIS-ordningen, har dispensation efter sømandsfradragsloven ikke alene medført, at søfolkene ombord på det pågældende skib kan få sømandsfradrag, men også at de kan beskattes efter DIS-reglerne, hvis skibet er registreret i DIS. Denne praksis har givet anledning til kritik, idet det har været fremført, at den kunne medføre konkurrenceforvridning i forhold til de landbaserede erhverv. Der blev derfor i 2001 foretaget en ændring af praksis, således at der ikke længere gives dispensation til de såkaldte entreprenørskibe, der anvendes ved bygning af f. eks. havneanlæg og moler. Herved undgik man konkurrencemæssige problemer i forhold til de landbaserede entreprenørvirksomheder.

Denne praksisændring har dog ikke løst alle problemer, der er knyttet til dispensationssystemet. Dispensation for tonnagemålet – d.v.s. tilladelse for skibe på under 100 tons til at gøre brug af DIS-skatte reglerne – gives nemlig kun i de tilfælde, hvor rederiet har skibe såvel over som under grænsen på 100 tons. Begrundelsen er, at søfolk frit skal kunne overflyttes mellem samtlige rederiets skibe uanset størrelse. Derfor må de af rederiets skibe, som er under 100 tons, også kunne inddrages.

Sat lidt på spidsen indebærer disse bestemmelser, at et rederi med et skib på 100 tons og et skib på 98 tons kan få begge skibe ind under DIS-skatteordningen, mens et andet rederi med to skibe på hver 99 tons ikke kan få nogen af dem ind. Dette er ikke tilfredsstillende.

Det konkurrencemæssige aspekt i disse regler er blevet vurderet af Konkurrencestyrelsen. Dette skete på foranledning af et mindre rederi, som ikke havde skibe over 100 tons, og som i modsætning til sine konkurrenter derfor ikke kunne få dispensation efter sømandsfradragsloven. Konkurrencestyrelsen udtalte, at de gældende dispensationsregler medfører eller vil kunne medføre forskelsbehandling af indbyrdes konkurrerende erhvervsvirksomheder. Konkurrencestyrelsen opfordrede Skatteministeriet til at tage reglerne op til revision med henblik på at sikre, at konkurrencemæssig forskelsbehandling undgås.

b. Sømandsfradragsloven.

Sømandsfradragsloven blev indført sammen med DIS-ordningen. Formålet var dengang i alt væsentligt at videreføre praksis fra den gamle sømandsskatteordning, som var blevet indført i slutningen af 1950'erne, og som nu blev afløst af DIS-ordningen og sømandsfradragsloven.

Sømandsfradragsloven opererer med tre fartområder, nemlig udenrigsfart, nærfart og begrænset fart. Ved udenrigsfart forstås fart uden for et område, der i Nordsøen afgrænses af 3 grader østlig længde og 61 grader nordlig bredde og i Østersøen af 58 grader nordlig bredde. Ved nærfart forstås fart inden for dette område bortset fra begrænset fart. Området for begrænset fart er ikke på samme måde defineret med angivelse af længde- og breddegrader, men området omfatter i alt væsentligt Danmarks umiddelbare nærhed.

Sondringen mellem udenrigsfart, nærfart og begrænset fart har i dag alene betydning for sømandsfradragets størrelse, jf. nedenfor. Tidligere havde sondringen tillige betydning for anvendelsen af DIS-skatte reglerne, idet passagerskibe før august 2000 kun kunne gøre brug af disse regler, når de sejlede i udenrigsfart. Før 1996 var der lignende begrænsninger for så vidt angår fragtskibe.

Desuden indeholder sømandsfradragsloven bl.a. som ovenfor nævnt definitionerne af danske og udenlandske skibe samt de dispensationsregler, der ligeledes er redegjort for. Endelig indeholder sømandsfradragsloven bestemmelser om sømandsfradragets størrelse.

Der kan kun gives sømandsfradrag ved arbejde ombord på skibe i udenrigsfart og nærfart. Udføres arbejdet ombord på dansk eller udenlandsk skib i udenrigsfart, udgør fradraget 23.000 kr. årligt + en vis procentdel af lønnen. Arbejdes der ombord på et dansk (men ikke et udenlandsk) skib i nærfart, udgør fradraget 8.000 kr. årligt + en procentdel af lønnen. Procentfradraget beregnes i begge tilfælde som 15 pct. af den del af lønindkomsten, der ikke overstiger 130.000 kr., og med 8 pct. af resten op til en lønindkomst på højst 310.000 kr. Har den pågældende kun lønindkomst en del af året, nedsættes fradragene forholdsmæssigt.

Det maksimale sømandsfradrag er herefter 56.900 kr. ved arbejde ombord på dansk eller udenlandsk skib i udenrigsfart, mens det ved arbejde ombord på dansk skib i nærfart er 41.900 kr.

Hvis sømandsfradraget vælges, kan den pågældende ikke samtidig foretage fradrag efter ligningslovens § 9, stk. 1, (lønmodtagerudgifter over 5.000 kr. i 2005-niveau), ligningslovens §§ 9B-9D (befordringsfradrag), ligningslovens § 13 (kontingenter til faglige